

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ ТА ГУМАНІТАРНОЇ ПОЛІТИКИ ЧМР
ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІКИ ТА РОЗВИТКУ ЧМР
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ
НАУКОВИХ РОБІТ УЧАСНИКІВ
ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ З ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ**

**НАУКОВІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ЗНАТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ
ТОМ ІІ**

21-22 квітня 2016

Черкаси ЧДТУ 2016

системою та підтримання фінансової стабільності дозволять сформувати підґрунтя економічного зростання, оскільки сприятимуть активізації фінансово-господарської діяльності в реальному секторі та відновленню довіри до фінансового сектору.

Для цього потрібно:

- визначити оптимальний розмір облікової ставки, який буде відповідати напрямку розвитку монетарної політики НБУ;
- банкам потрібно кредитувати реальний сектор економіки за рахунок коштів від операцій за депозитними сертифікатами НБУ;
- активно проводити операцій на відкритому ринку, що забезпечить достатній рівень ліквідності банківської системи країни .

При позитивній зміні напрямку розвитку грошово-кредитної політики НБУ очікується зниження рівня інфляції, скорочення попиту учасників ринку на іноземну валюту в готівковому виразі, розвиток операцій з кредитування, метою яких є отримання додаткового прибутку, що буде спрямовуватись на поліпшення добробуту населення та подальше вдосконалення монетарної політики НБУ.

Отже, сучасний стан грошово-кредитної політики НБУ несе за собою ризики, які негативно відбиваються на розвитку економічної та соціальної сфери країни. Для усунення даних ризиків необхідно змінити напрями монетарної політики НБУ, удосконалити методи її проведення, а також визначити стратегічні цілі, за допомогою яких можна буде поетапно відновити стабільний стан економіки країни.

Література:

1. Закон України «Про Національний банк України» від 20 травня 1999 р. № 679-XIV (поточна редакція від 12 серпня 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
2. Калетнік Г. М. Державне регулювання економіки : [навч. посіб]. / Г. М. Калетнік, А. Г. Мазур, О. Г. Кубай - К.: «Хай-Тек Пресс», 2011. – 428 с.
3. Долан Э. Дж. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика / Э. Дж. Долан [Пер. с англ. В. Лукашевича и др.] ; Под общ. ред. В. Лукашевича. – Л., 1991. – 448 с.

Мокрій О. Г.

студентка

Черкаський державний технологічний університет

м. Черкаси, Україна

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕПОЗИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКУ

Однією з основних функцій банків є сприяння мобілізації тимчасово вільних коштів суб'єктів господарювання, спрямування їх у різні сфери

економіки з метою найефективнішого використання. Основна частина банківських ресурсів утворюється у процесі здійснення депозитних операцій банку, від ефективної і правильної організації яких залежить стійкість функціонування банківської установи. Депозити є основним способом акумуляції ресурсів банку, тому банкам необхідно постійно підтримувати високий сервіс клієнтів, пропонувати нові депозитні продукти та умови вкладання коштів, щоб утримувати та розширювати існуючу клієнтську базу. Зважаючи на те, що в системі ресурсів банку найбільшу питому вагу займають депозитні кошти, доцільним є здійснення аналізу депозитної діяльності вітчизняних банків.

Серед наукових досліджень депозитної політики комерційних банків слід зазначити роботи А. Белоглазової, В. Вікулова, А. Вожжова, Н. Волкової, В. Гейця, О. Дзюблюка, З. Канценеленбаума, С. Козьменка, П. Конюховського, В. Корнеєва, А. Кононенко, В. Купчинського, І. Ларіонової, Г. Панової, Ю. Половнєва, В. Дугласа, П. Друкера, М. Портера, Дж. Ф. Сінклі, Дж. Ван Хорна, Л. Сухової, Е. Уткіна, В. Федотова, В.К. Бансала, Дж. Ф. Маршала та ін.

Дослідження науковців переважно спрямовані на вивчення сутності та принципів депозитної політики, аналіз обсягу та структури депозитних вкладень, асортименту депозитних продуктів, впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на формування депозитної бази банківських установ. Поряд з цим, малодослідженими залишаються питання розробки методичних підходів, критеріїв й показників для оцінки ефективності депозитної діяльності банку.

Метою даної статті є дослідження критеріїв оцінки ефективності депозитної політики банківських установ.

Проблема оцінки ефективності депозитної політики банку надзвичайно багатогранна. Найбільш важливим у ній є питання про критерії. Критерії оцінки ефективності депозитної політики банку можна визначити як раніше обрані точки або нормативи в загальній програмі діяльності банку, де проводиться визначення ефективності формування ресурсної бази [2, с.125]. Визначення ефективності депозитної політики має в ідеалі проводитися з деяким забігом вперед, так, щоб можна було передбачити можливі відхилення від нормативів раніше, ніж вони дійсно відбудуться, і вжити відповідних заходів для їх попередження [1, с.196].

Доцільною є концентрація на тому, що вибір показників для оцінки процесу нагромадження капіталу банку має спиратися не на суб'єктивні думки аналітиків, а на встановлення суворої залежності від цих показників депозитної політики банку.

Основними вимогами, яким мають задовольняти показники, використовувані при оцінці ефективності депозитної політики банку, є: обумовленість чинниками, що впливають на процес залучення банком вільних ресурсів; зіставність між собою за розмірністю; відсутність суперечностей при зміні значень. Стисло розглянемо деякі критерії.

Економічна вигідність. Одним з основних завдань, які визначені Комплексною програмою розвитку банківської системи України, є підвищення ефективності управління процесом залучення вільних коштів, удосконалення систем формування ресурсної бази. До них належать такі критерії ефективності: максимізація прибутковості активів і мінімізація ризику діяльності банку.

Визначаючи економічну вигідність депозитних операцій, що проводяться, необхідно здійснювати аналіз зобов'язань за їх видами з урахуванням вартості фінансових ресурсів у рамках загальноприйнятої класифікації. Для більш об'єктивної оцінки ефективності депозитної політики на практиці широко застосовується метод коефіцієнтів. При виборі показників, що характеризують економічну вигідність залучення коштів, береться критерій, що характеризує залежність між капітальною базою і опосередковано прибутковістю банку в аспекті збільшення власних коштів і їх ліквідності при певній величині активів. Даний критерій базується на концепції довгострокової рівноваги, яка припускає, що чим вище ліквідність, тим міцніше фінансовий стан банку, його капітальна база, і навпаки: чим нижче ліквідність, тим менш стійкий банк [3, с.211].

Наступний показник - це коефіцієнт відношення зобов'язань банку і капіталу. Він відображає величину залучених банком ресурсів на кожен одиницю капіталу і розраховується як відношення зобов'язань до капіталу. Зростання його значення свідчить про підвищення банком активності у сфері залучення ресурсів, але в той же час може сигналізувати про зниження надійності і стійкості банку [4, с.52]. Тому логічним доповненням до цього коефіцієнта є показники надійності, які відображають, наскільки вкладення банку у працюючі активи захищені власним капіталом банку і навпаки - рівень надійності капіталу в пасивах банку.

Наступна група показників дозволить проаналізувати ефективність різних напрямів депозитної політики, до них належать:

1. коефіцієнт, що характеризує ефективність використання банком залучених ресурсів;
2. коефіцієнт, що відображає ефективність операцій банку;
3. коефіцієнт, який демонструє ефективність використання власного капіталу;
4. коефіцієнт, який показує розмір прибутку відносно валюти балансу, або ефективність використання ресурсів.

Слід зазначити, що всі, вищезазначені коефіцієнти, які характеризують депозитну базу банку, є однонаправленими, тобто більше їх значення відповідає кращій якості. Оцінюючи ефективність депозитної політики банку з точки зору економічної вигідності, необхідно чітко і детально відстежувати стан кредитної і депозитної політики банку в сукупності. Для цього, перш за все необхідно розрахувати коефіцієнт співвідношення кредитів і депозитів. Цей коефіцієнт характеризує здатність банку залучати депозити для проведення своїх кредитних операцій і можливості банку розміщувати залучені кошти в

кредити. Невід'ємною частиною при розрахунку даного коефіцієнта є аналіз і планування залишку коштів на коррахунку банку.

У процесі розрахунку економічної вигідності депозитної політики, що проводиться, і встановленні тісного взаємозв'язку між кредитними і депозитними операціями важливим моментом є проведення оцінки обґрунтованості залучення міжбанківських кредитів. Для цього необхідно розрахувати декілька коефіцієнтів:

- коефіцієнт максимального розміру отриманих міжбанківських кредитів;
- коефіцієнт максимального розміру розміщених міжбанківських кредитів;

Для визначення стабільності залучених коштів необхідно розрахувати такі показники: термін зберігання депозитних коштів і рівень осідання коштів на депозитних рахунках. Чим вище термін зберігання і рівень осідання коштів, тим ефективніше депозитна політика банку. Якщо значення коефіцієнта більше одиниці, то депозитна політика банку вважається успішною.

Структура банку є важливим компонентом при розрахунку інтегрованих показників ефективності всього комплексу пасивно-активних операцій. Проводити оцінку ефективності депозитної політики банку з точки зору сегментації депозитного портфеля за клієнтами, продуктами і ринками необхідно для того, щоб створити всі передумови, які сприятимуть зміні умов роботи банку, тобто приведуть у відповідність дії банку і потреби ринку. Оцінка ефективності депозитної політики банку за цим критерієм має включати наступні етапи: якісне дослідження; кількісне дослідження; складання профілю сегменту. Окрім виробничих характеристик, існують показники макроекономічного порядку, які також необхідно брати до уваги при визначенні ефективності депозитної політики з позиції сегментації ринку [5, с.94].

Обов'язковим етапом у процесі визначення ефективності депозитної політики є оцінка вирішальних чинників успіху. Оцінка вирішальних чинників успіху дозволяє визначити сильні і слабкі сторони банку.

Запропонована система критеріїв та показників оцінки ефективності депозитної діяльності банку дозволяє зробити всебічний аналіз формування та реалізації депозитної політики; оцінити слабкі й сильні сторони; визначити головні фактори впливу та нейтралізувати їх за допомогою сучасних заходів щодо покращення цінової політики, удосконалення асортименту депозитних продуктів, підвищення якості обслуговування. Обов'язковим при цьому є застосування досвіду успішних вітчизняних та зарубіжних банків.

Література:

1. Аллен Пол Х. Реинжиниринг банка: Программа выживания и успеха / Пер. с англ.-М.: Альпина Паблицер, 2002г. – С. 125.
2. Бурдюгов А.Ф. Регулирование резервной нормы для коммерческих банков в операциях проектного финансирования // Проблемы і перспективи розвитку банківської системи України: Зб. наук. праць.- Суми: УАБС, 2007. – Т.

9.- С. 196.

3. Нэгл Т.Т. Стратегия и тактика ценообразования / Т.Т. Нэгл, Р.К. Хондел.-СПб.: Питер, 2001. – С. 211.

4. Онишко С. Деякі проблеми кредитного забезпечення потреб економіки інноваційного типу: досвід України // Вісник НБУ. - 2007. - №4. - С.50-53.

5. Цисарь И.Ф. Оптимизация финансового портфеля банков, страховых компаний, пенсионных фондов / И.Ф. Цисарь, В.П. Чистов, А.И. Лукьянов. - М.: Дело, 1998. – С. 94.

Базиль А.О.

студентка

Черкаський державний технологічний університет

м. Черкаси, Україна

Науковий керівник: ст. викладач Савченко А.В.

БАНКІВСЬКА СИСТЕМА УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Становлення та формування банківської системи почалося ще задовго до проголошення незалежності сучасної України. Процес її становлення у ринковій економіці мав вагомим значення і, у зв'язку із розширенням вимог сучасного фінансового ринку, перед цією важливою ланкою фінансового сектору постає питання забезпечення різноманітних економічних вимог суспільства.

В Україні, як і в інших країнах з перехідною економікою, наявність успішно працюючого фінансового сектора, зокрема банківського, є необхідною умовою створення ефективної та стійкої ринкової економіки.

На сучасному етапі, можна сказати, що вітчизняна банківська система потребує удосконалення, розробки засад та стратегій її подальшого зміцнення, усунення негативних аспектів та впливів, які мають місце в сучасній банківській практиці. Таким чином, виникає необхідність аналізу та характеристики сучасного стану банківської системи, проблем її розвитку та шляхів їх вирішення.

До вивчення даної теми підходили багато зарубіжних та вітчизняних вчених, наукові дослідники, багаторічних різних наук, а також економісти. Найбільш відомими стали праці вчених: В.М. Гейця, О.В. Дзюблюка, Е. Жукова, В.В. Коваленко, Т.Т. Ковальчука, Л.В. Кузнецової, Б.Л. Луціва, І.О. Лютого, С.В. Науменкової, Т.С. Смовженко, Н.М. Шелудько, І.А. Шумила та інших науковців.

Сьогодні банківська система є не тільки базовою ланкою кредитних відносин, але і ключовим елементом усієї економічної інфраструктури держави.

Банківська система є гарантом фінансової безпеки держави, простежується прямий вплив на неї з боку світових фінансових криз та